

Magyar nyelv

Versfeldolgozás

Csoóri Sándor

Kicsi néném...

(részlet)

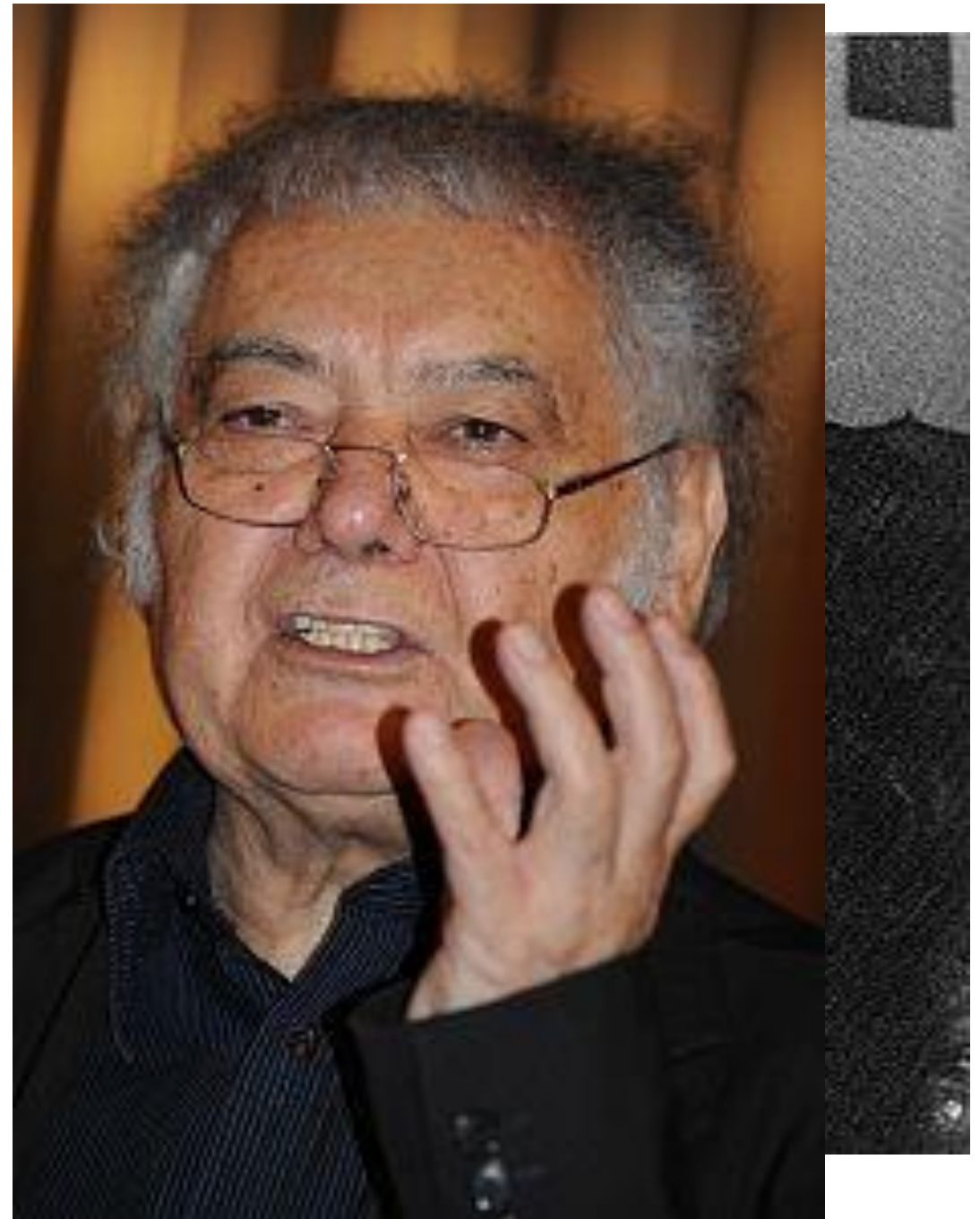
CSALÁD - ROKONSÁG

- **NAGYBÁCSI**
 - **NAGYNÉNI**
 - **UNOKATESTVÉR**
 - **NŐVÉR vagy NÉNE**
 - **HÚG**
 - **ÖCS**
 - **BÁTY**
- Apukám vagy anyukám fiútestvére
 - Apukám vagy anyukám lánytestvére
 - Apukám vagy anyukám lány- vagy fiútestvérének gyermeke
 - Valakinek az idősebb lánytestvére
 - Valakinek a fiatalabb lánytestvére
 - Valakinek a fiatalabb fiútestvére
 - Valakinek az idősebb fiútestvére

CSOÓRI SÁNDOR

(1930 – 2016)

- a képalkotás merészsége
- gondolatsűrítés
- érzékletesség
- meghökkentés
- dallamosság, ritmus, rím, szójáték, meglepő szóalkotás

Tavaszi bodza-vers

Szoknyát varrat a bodza,
így készül a tavaszra,
csipkés szélűt
és puhát,
éppolyat, mint nagyanja –

mert ha nem varratna,
hát csupasz maradna.

Dióbél bácsi

Ki lakik a dióhéjban?
Nem lakhat ott bárki,
Csak Dióbél bácsi.
Ha rácsapsz a dióhéjra
Kinyílik a csontkapuja
És cammogva előmászik
Vén Dióbél bácsi-
Csak a szádat
Tátsd ki!

SZERETET

„Az igazi szeretetet nem adjuk vagy kapjuk, az van.”

/Müller Péter/

A TESTVÉRI SZERETET...

„A testvér (...) feltétlen szeretetet, örök piszkálódást, egymás elfogadását és támogatását jelenti.”

/Csemer Boglárka/

A kép forrása: <https://fineartamerica.com/featured/sister-and-brother-tigran-ghulyan.html>

SARJÚ

Új növény, amely kihajtott a levágott, lekaszált növény tövéből még ugyanabban az évben.

***Népies:* A második és a következő kaszálású fű, széna.**

SARJÚREND

A lekaszált sarjúnak a réten fekvő sora.

KÉVE

Csomóba kötött termény - learatott gabonából vagy hosszabb szálú ipari növényből.

KALÁSZ

Gabonafej; a kenyérgabonafélék összetett füzéres virágzata.

OLVASÓKÖNYV

64. oldal

Csoóri Sándor: Kicsi néném... (részlet)

Mennyi mindent megtett szívből értem,
míg tanultam, én, makacs gyerek.
Ő forgatta helyettem a szélben
a szikkadó sarjúrendeket.

Kévét hányt fel, kalász hullt hajára,
a lucskos őszön kukoricát tört...
Kicsi néném fojtott sóhajára
emlékszel-e gazos réti föld?

Remény nélkül maradt otthon szótlán,
s mégse marta irigység, harag,
hogy kisöccse messzi városokban
álombeli ábrákon farag.

Nem volt könnyű életem nekem sem,
de az övé százszor nehezebb:
Távlat se nyílt, merre, hol keressen
sima utat, kékebb eget.

A versben két „szereplő” van:
az idősebb lánytestvér
és a lírai én (azaz a költő).

Vajon ki milyen?

Keressünk jelzőket a lánytestvérré!

„mindent megtett szívből értem”

• önzetlen

„Ő forgatta helyettem a szélben a szikkadó sarjúrendeket.

Kévét hányt fel, kalász hullt hajára,
a lucskos őszön kukoricát tört...”

• dolgos, önfeláldozó

„fojtott sóhajára emlékszel-e”

• kitartó

Keressetek jelzőket a lírai énre (költőre)!

„én, makacs gyerek”

- hajthatatlan, fafejű, csökönyös, makrancos, akaratos, dacos, öntörvényű

„álombeli ábrákon farag”

- **tanult, elméleti ember, de jelentheti a költői létet is, ugyanis gondolatokból (álombéli ábrákból) alkot (farag)**

**Sikerült megfejtetni, vajon kinek
mi a foglalkozása?**

A VERS FORMAI ELEMZÉSE:

MIT VIZSGÁLUNK?

- A részletben szereplő versszakok száma →
 - Verssorok →
 - Rímképlet →

Csoóri Sándor: Kicsi néném... (részlet)

Mennyi mindent megtett szívből értem,
míg tanultam, én, makacs gyerek.
Ő forgatta helyettem a szélben
a szikkadó sarjúrendeket.

Kévét hányt fel, kalász hullt hajára,
a lucskos őszön kukoricát tört...
Kicsi néném fojtott sóhajára
emlékszel-e gazos réti föld?

Remény nélkül maradt otthon szóttan,
s mégse marta irigység, harag,
hogy kisöccse messzi városokban
álombeli ábrákon farag.

Nem volt könnyű életem nekem sem,
de az övé százszor nehezebb:
Távlat se nyílt, merre, hol keressen
sima utat, kékebb egetet.

A VERS EREDETILEG 8 VERSSZAKBÓL ÁLL!

Mennyi mindent megtett szívből értem.
míg tanultam, én, makacs gyerek.
Ő forgatta helyettem a szélben
a szikkadó sarjúrendeket.

a b a b

Kévét hányt fel, kalász hullt hajára,
a lucskos őszön kukoricát tört...

Kicsi néném fojtott sóhajára
emlékszel-e, gazos réti föld?

(megszemélyesítés)

a b a b

Remény nélkül maradt otthon szótlan,
s mégse marta irigység, haraq,
hogy kisöccse messzi városokban
álombeli ábrákon farag.

a

b

a

b

Nem volt könnyű életem nekem sem,

a

de az övé százszor nehezebb:

b

Távlat se nyílt, merre, hol keressen

a

sima utat, kékebb egeket.

b

Költői jelzők

A költők gyakran használnak olyan mellékneveket, amelyekkel szemléletesebbé, hangulatosabbá, képszerűbbé teszik a leírtakat.

**makacs, szikkadó, lucskos,
gazos, fojtott, szótlán,
messzi, álombéli, könnyű,
nehezebb, sima, kékebb**

A költői jelzők társítása

(Vajon kihez, kinek az életéhez illik inkább?)

➤ könnyű, makacs, álombéli, messzi

KÖLTŐ

➤ szikkadó, lucskos, gazos, fojtott,
szótlan, nehezebb

TESTVÉR

Soráthajlás

- A mondat összetartozó szavainak elválasztása a verssor végén és a következő sor elején. Ilyen van a részletben szereplő összes versszak 3-4. sora között.

Mennyi mindent megtett szívből értem,
míg tanultam, én, makacs gyerek.
Ő forgatta helyettem a szélben
a szikkadó sarjúrendeket.

Kévét hányt fel, kalász hullt hajára,
a lucskos őszön kukoricát tört...

**Kicsi néném fojtott sóhajára
emlékszel-e gazos réti föld?**

Remény nélkül maradt otthon szótlan,
s mégse marta irigység, harag,
**hogy kisöccse messzi városokban
álombeli ábrákon farag.**

Nem volt könnyű életem nekem sem,
de az övé százszor nehezebb:
**Távlat se nyílt, merre, hol keressen
sima utat, kékebb egeket.**

Olvasási munkalapok 71-72. oldal

1. Kihez szól a versben a költő?

A költő a régen látott, távol élő nővérehez szól.

2. Húzd alá, melyik szó fejezi ki a vers hangulatát!

vidám

szomorú

megható

3. Színezd ki a megfelelő rímképletet!

aabb

abab

abba

baba

4. Milyen érzés árad a versből? Húzd alá a megfelelő szót! Többet is megjelölhetsz!

TE VÁLASSZ!

hála

kedvesség

szeretet

szomorúság

vidámság

hönvág

sajnálát

bűntudát

bosszúság

5. Mire utal a versben szereplő „kicsi” jelző?

- **A költő nővére valószínűleg törékeny alkatú, alacsony termetű volt.**
- **A költő úgy emlékszik a nővéreire, amilyen volt, amíg ő is otthon élt a faluban. (Kicsi, aki védelemre szorul.)**

7. A költő ezt írja: „Remény nélkül maradt otthon...”

Szerinted mégis mi adott neki erőt a nehéz munkához?

- **Tudta, hogy ezzel segíteni tudja öccse életét, akit nagyon szeretett.**

HÁZI FELADAT

9. A fiú helyében te hogyan viszonyoznád azt az áldozatot, amit a nénje hozott érte?

SZERETET

„Az igazi szeretetet nem adjuk vagy kapjuk, az van.”

/Müller Péter/

A TESTVÉRI SZERETET...

„A testvér (...) feltétlen szeretetet, örök piszkálódást, egymás elfogadását és támogatását jelenti.”

/Csemer Boglárka/

A kép forrása: <https://fineartamerica.com/featured/sister-and-brother-tigran-ghulyan.html>

KÖSZÖNÖM A FIGYELMET!